

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ УГОД ПРО АСОЦІАЦІЮ У ГРУЗІЇ, МОЛДОВІ ТА УКРАЇНІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ ОГЛЯД 2021

ЖОВТЕНЬ 2021

У 2014 році Європейський Союз уклав Угоди про асоціацію з трьома країнами – Грузією, Молдовою, Україною – для сприяння їхній політичній асоціації та економічній інтеграції відповідно до головної мети Східного партнерства, визначеної Декларацією Празького саміту 2009 року. На Брюссельському саміті Східного партнерства 2017 року учасники домовилися розпочати посилені діалог між ЄС та асоційованими партнерами щодо імплементації Угод про асоціацію (УА) / Угод про поглиблені і всеохопні зони вільної торгівлі (ПВЗВТ). 13 листопада 2019 року платформи громадянського суспільства трьох країн, створені в рамках Угоди про асоціацію та Східного партнерства, представили Спільну декларацію, в якій закликали уряди трьох країн започаткувати тристороннє співробітництво, а ЄС — інституціалізувати посилений діалог у форматі ЄС+3. 5 грудня 2019 року Верховному представнику ЄС з питань закордонних справ і політики безпеки було представлено перший спільний лист трьох міністрів закордонних справ із закликом посилити галузеву інтеграцію та діалог у форматі ЄС+3. 17 травня 2021 року три міністерства закордонних справ підписали Меморандум про взаєморозуміння щодо започаткування поглибленої співпраці з питань європейської інтеграції – «Асоційоване тріо». ЄС та країни Східного партнерства нарешті вирішили провести саміт Східного партнерства у грудні 2021 року. Це означає, що формати співпраці між ЄС та Східним партнерством на високому рівні більше не відкладатимуть через пандемію.

Цей порівняльний огляд виконання Угод про асоціацію в Грузії, Молдові та Україні має на меті сприяти пошуку спільних інтересів трьох країн через співпрацю та навчання один в одного. Він містить ключову інформацію для розуміння та порівняння змісту трьох Угод про асоціацію (УА); прогрес у виконанні їхніх основних положень; внутрішньополітичні контексти, урядові та парламентські механізми їхньої реалізації та участь організації громадянського суспільства; а також ключові дані про відносини між ЄС та трьома країнами у сфері безпеки та торгівлі.

Цей порівняльний аналіз демонструє важливі нюанси. У цілому УА з Україною передбачає більш глибоку інтеграцію, в тому числі, пропонуючи перспективи режиму внутрішнього ринку в низці секторів, а також містить чимало більш детальних положень в Угоді. Лише в українському уряді питання ЄС координує профільний віцепрем'єр-міністр, а не міністерство закордонних справ. У грузинському та українському парламентах існують окремі комітети з питань європейської інтеграції, тоді як у парламенті Молдови один комітет опікується питаннями і ЄС, і зовнішньої політики. Роль відповідних парламентських комітетів у законотворчості суттєво відрізняється, але у всіх трьох випадках їхні висновки щодо законопроектів не є обов'язковими. Таблиці перевірки відповідності необхідні для подання законопроектів депутатами в Грузії та Молдові, але не в Україні (хоча більшість законопроектів в український парламент подається народними депутатами), де висновок надає Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції. Існують також важливі нюанси у складі двосторонніх платформ громадянського суспільства, створених у рамках УА, як із боку країн, так і з боку ЄС. Усі три країни працюють з ЄС над оновленням додатків до УА, Україна – найбільш активно.

Над публікацією працювали Іване Чхквіадзе, Юліан Гроза та Леонід Літра. У документі були також використані матеріали Вероніки Мовчан. Початковий шаблон публікації був розроблений командою Civic Synergy Project та ін.

Автори також використовували інформацію з таких публікацій:

1. Волчук, К. (2018) «Розвиток інституційної основи для імплементації Угод про асоціацію в Грузії, Молдові та Україні: порівняльна перспектива», Європейський Парламент, Генеральний директорат зовнішньої політики ЄС, Дослідження PE 603.879, вересень.

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/603879/EXPO_STU\(2018\)603879_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/603879/EXPO_STU(2018)603879_EN.pdf)

2. Ван дер Лоо, Г. (2017) «Порівняльне дослідження Угод про асоціацію та ПВЗВТ, укладених із Україною, Молдовою та Грузією», Робочий документ CEPS

<https://3dcftas.eu/publications/a-comparative-study-of-the-aa-and-dcftas-concluded-with-ua-mo-and-ge>

3. Non-Paper: результати Східного партнерства після 2020 року для трьох асоційованих країн ЄС – Грузії, Республіки Молдова та України

<http://ipre.md/2020/10/30/non-paper-post-2020-eastern-partnership-deliverables-for-the-three-eu-associated-countries-Грузія-repub-lic-of-Молдова-and-Україна/?lang=en>

4. Емерсон та інші (2021) Поглиблення відносин між ЄС та Україною: перегляд та оновлення на тлі Covid-19. Видання третє <https://3dcftas.eu/publications/deepening-eu-ukrainian-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

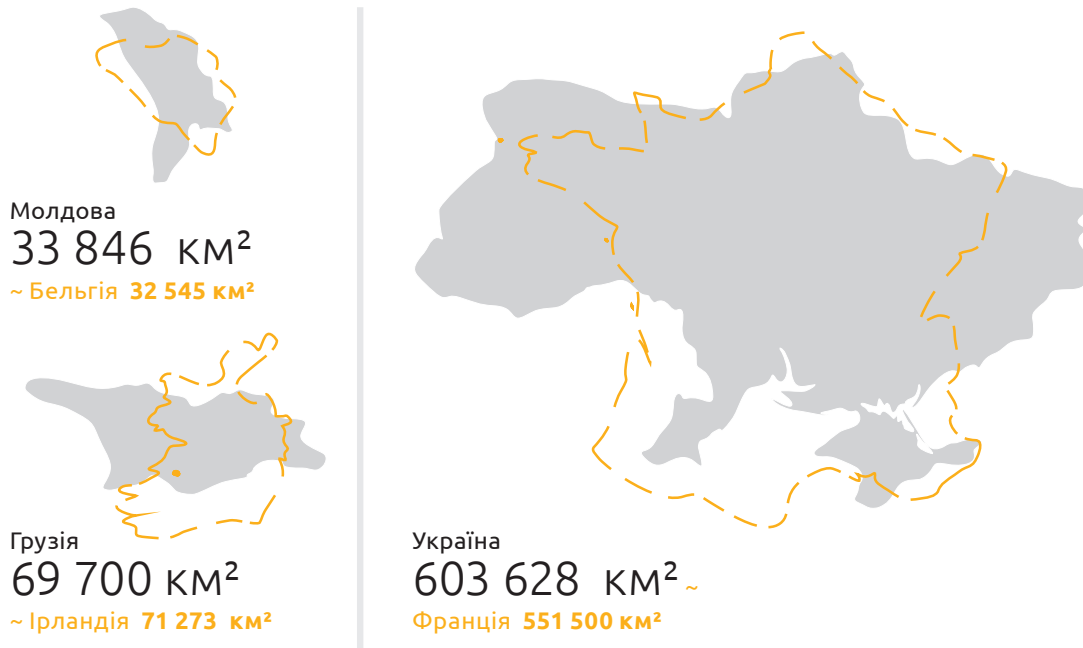
5. Емерсон та інші (2021) Поглиблення відносин між ЄС та Молдовою: перегляд та оновлення на тлі Covid-19. Видання третє <https://3dcftas.eu/publications/deepening-eu-moldovan-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

6. Емерсон та інші (2021) Поглиблення відносин між ЄС та Грузією: перегляд та оновлення на тлі Covid-19. Видання третє <https://3dcftas.eu/publications/deepening-eu-georgia-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

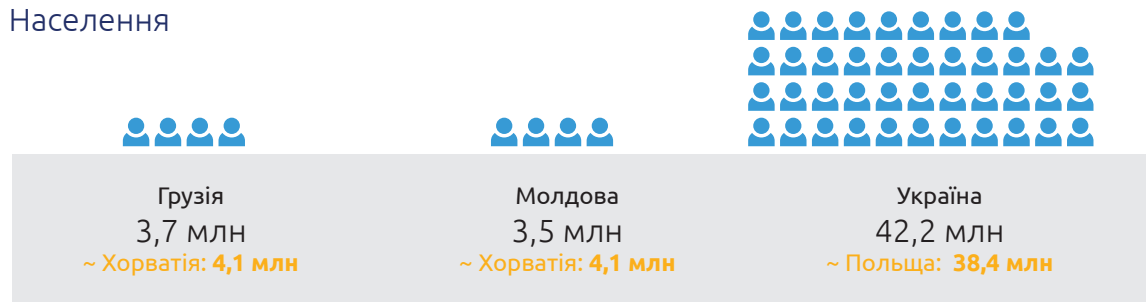
Цю публікацію було створено за фінансової підтримки Європейського Союзу. Її зміст є виключною відповідальністю авторів і не обов'язково відображає погляди Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ¹

Територія

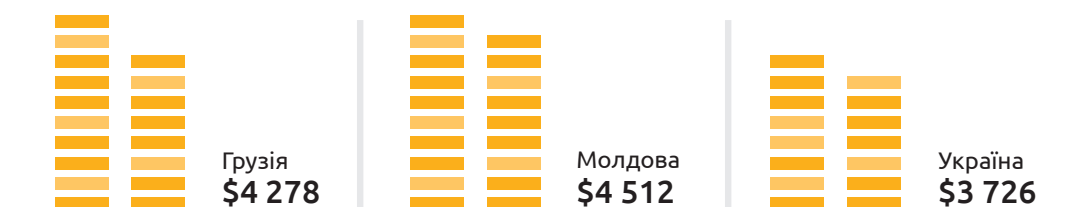
Населення

ВВП (2020) дол США

ВВП (ПКС) на душу населення USD

Франція
551 695 км²

Мальта
316 км²

Німеччина
82,9 млн

Мальта
0,47 млн

Німеччина
\$ 3 751 млрд

Мальта
\$14,6 млрд

Люксембург
\$115 873

Болгарія
\$9 975

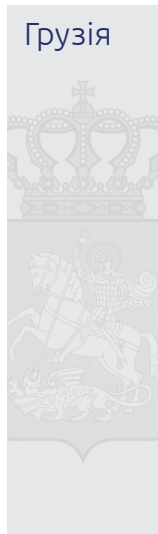
¹ Дані Світового Банку, <https://www.worldbank.org/en/country/>

↑ висока значення   ↓ найнижчий значення

ВНУТРІШНІ АКТОРИ ТА ПІДТРИМКА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Парламент

Прем'єр-міністр

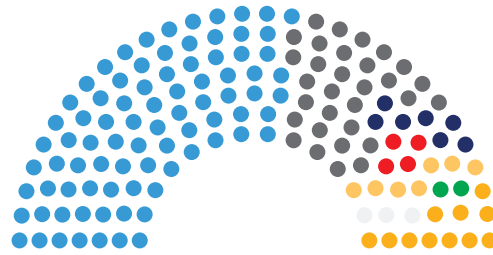

Грузія

Всього
149

Більшість
84
«Грузинська мрія»

Опозиційні партії
(всього депутатів **46**)

Фракції/Кількість народних депутатів

● Грузинська мрія	84	● «Європейські соціалісти»	4
● «Єдиний національний рух – Об'єднана опозиція»	31	● «Гірчі»	3
● «Лело – Партнерство для Грузії»	7	● «Громадяни»	2
● «Група реформ Шарля Мішеля»	7	● Інші депутати	11

Іраклі Гарібашвілі
«Грузинська мрія»

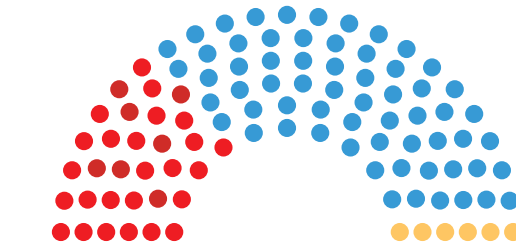
★ про-ЄС

Молдова

Всього
101

Абсолютна більшість
63
Партія «Дія і Солідарність»

Фракції/Кількість народних депутатів

● Партія «Дія і Солідарність»	63
● «Блок комуністів та соціалістів»	32
● Політична партія «Шор»	6

Наталія Гаврилиця
Партія «Дія і Солідарність»

★ про-ЄС

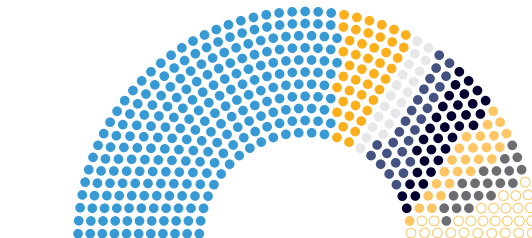

Україна

Всього
422

Однопартійна більшість
244

«Слуга народу»

Фракції/Кількість народних депутатів

● Партія «Слуга народу»	244	● Партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	25
● Партія «Опозиційна платформа – за життя»	44	● Депутатська група «Партія «За майбутнє»	20
● Позафракційні	23	● Партія «Голос»	20
● «European Solidarity Party»	27	○ Депутатська група «Довіра»	20
		○ Vacant	28

Денис Шмигаль
«Слуга народу»

★ про-ЄС

Президент

Саломе Зурабішвілі

Незалежний політик,
підтримується
«Грузинською мрією»

★ про-ЄС

Повноваження:

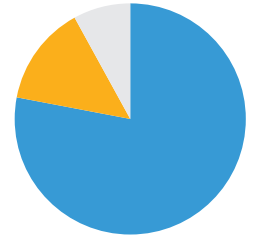
- За згодою Уряду представляє країну на міжнародній арені
- Не висуває кандидатуру міністра закордонних справ
- Має право вето, яке може бути скасовано простою більшістю голосів у парламенті

Євроінтеграційний курс

Закріплений у Конституції
(2018)

Громадська думка щодо зовнішньої політики

За членство в ЄС
76%
Проти
11%
(2021)²

Мая Санду

Партія
«Дія і Солідарність»

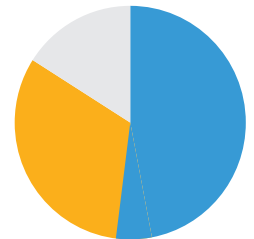
★ про-ЄС

Повноваження:

- Представляє країну на міжнародній арені (спільно з урядом і парламентом)
- Висуває кандидатуру прем'єр-міністра на основі рішення парламентської коаліції
- Не висуває кандидатуру міністра закордонних справ
- Має право вето, яке може бути скасовано простою більшістю голосів у парламенті

Не закріплений у Конституції

За членство в ЄС
57%
За членство в Євразійському економічному союзі (ЄАЕС) **28%**
(2021)³

Володимир Зеленський

«Слуга народу»

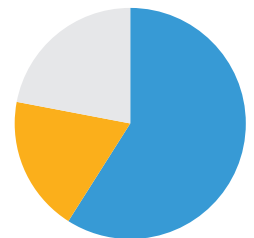
★ про-ЄС

Повноваження:

- Представляє країну на міжнародній арені
- Керує зовнішньополітичною діяльністю держави
- Висуває кандидатуру прем'єр-міністра на основі рішення парламентської коаліції
- Має право вето, яке може бути скасовано конституційною більшістю парламенту (300 депутатів)

Закріплений у Конституції
(2019)

За членство в ЄС
54%
За членство в Євразійському економічному союзі (ЄАЕС) **20%**
(2021)

² <https://bit.ly/3vcFaSe>

³ <https://ipp.md/2021-07/barometrul-opinie-publice-iunie-2021/>

⁴ https://www.iri.org/sites/default/files/wysiwyg/public_-_03.2021_national_eng_public.pdf

ОСОБЛИВОСТІ УГОД ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС (УА) ТА УГОД ПРО ПОГЛИБЛЕНІ І ВСЕОХОПНІ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ (ПВЗВТ)¹

📅 Набуття чинності, тимчасове застосування та термін дії

- ▶ ПВЗВТ тимчасово застосовувалася з вересня 2014 року
- ▶ УА набула чинності у повному обсязі 1 липня 2016 року
- ▶ УА укладено на необмежений термін
- ▶ ПВЗВТ тимчасово застосовувалася з вересня 2014 року
- ▶ УА набула чинності у повному обсязі 1 липня 2016 року
- ▶ УА укладено на необмежений термін
- ▶ Деякі положення тимчасово застосовувалися з 1 листопада 2014 року, положення ПВЗВТ застосовувалися з 1 січня 2016 року
- ▶ УА набула чинності у повному обсязі 1 вересня 2017 року
- ▶ УА укладено на необмежений термін
- ▶ Впродовж 5 років передбачається проведення «всеохоплюючого огляду досягнення цілей Угоди»

★ Прагнення членства в ЄС

Чітка перспектива членства відсутня

▶ Визнана Східноєвропейською державою

▶ Визнана Європейською державою

🌐 Посилання на Європейську політику сусідства (ЄПС) та Східне партнерство (СхП) як на рамки співпраці

Так

Так

Ні

🗨️ Політичний діалог

- ▶ Багатосторонні Саміти з ЄС у рамках СхП
- ▶ Зустріч на високому рівні між Європейською Комісією та представниками уряду Грузії (21.11.2018)
- ▶ Багатосторонні Саміти з ЄС в рамках СхП
- ▶ Багатосторонні Саміти з ЄС в рамках СхП
- ▶ Щорічні саміти ЄС-Україна, зафіксовані в УА

👤 Основні елементи УА

Повага до демократичних принципів, прав та основних свобод людини, а також запобігання розповсюдженню зброї масового ураження (ЗМУ)

Повага до демократичних принципів, прав та основних свобод людини, а також запобігання розповсюдженню ЗМУ

Повага до демократичних принципів, прав та основних свобод людини, а також запобігання розповсюдженню ЗМУ

+ Повага до принципу верховенства права, сприяння повазі принципів суверенітету та територіальної цілісності, непорушності кордонів та незалежності.

Порушення однією стороною цих основних елементів може призвести до негайного призупинення дії УА іншою стороною

🔄 Співпраця в рамках Спільної зовнішньої та безпекової політики (СЗБП)

- ▶ Положення, що стосуються «заморожених» конфліктів або непідконтрольних регіонів
- ▶ Положення про боротьбу з тероризмом, незаконною торгівлею стрілецькою зброєю та легкими озброєннями, а також про контроль над експортом звичайних озброєнь є більш деталізованими
- ▶ Чітко передбачає тісну співпрацю з Європейським оборонним агентством (ЕОА)
- ▶ Вимагає ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду (МКС)

¹Partially based on Guillaume Van der Loo, 'The EU's Association Agreements and DCFTAs with Україна, Молдова and Грузія: A Comparative Study', 3DCFTAs Paper, 2017.

🛒 Доступ до ринку товарів / Засоби захисту торгівлі (Market Access for Goods / Trade remedies)

Немає перехідної асиметричної лібералізації торгівлі, оскільки Грузія скасувала імпорتنі тарифи на більшість товарів у 2006 році

Перехідна та асиметрична лібералізація торгівлі:

- ПЗВТ буде поступово створюватися протягом 10 років
- ЄС скорочує або скасовує свої тарифи швидше (в більшості випадків відразу після набуття чинності)
- Преференційний доступ до ринку ЄС через автономні торговельні преференції (АТР):

Молдова: Промислові товари (з 2008), вино, деякі фрукти та овочі (2014-2015)

Україна: Тарифний режим ПЗВТ на українську продукцію (квітень 2014 – грудень 2015)

- Галузеві захисні заходи відсутні
- Негативний список для скасування мит: стосується лише тарифних позицій, які виключені із загального зобов'язання щодо лібералізації
- Тарифні квоти на сільськогосподарську продукцію
- Механізм протидії обходу сільськогосподарської продукції відсутній (призупинення преференційного режиму для товару, імпорт якого перевищує граничний обсяг, визначений в УА)

- Галузеві захисні або перехідні заходи (автомобілі, експортні мита та текстиль)
- Позитивний список для скасування мит на імпорт: ПЗВТ є менш прогресивною, оскільки вона перераховує всі тарифні позиції, які підлягають скасуванню або зниженню тарифу.
- Тарифні квоти на сільськогосподарську продукцію
Механізм протидії обходу сільськогосподарської продукції відсутній

🏗️ Технічні бар'єри у торгівлі (ТБТ)

Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (Угода АСАА)

як ціль

🏠 Санітарні та фітосанітарні заходи (СФЗ)

Стратегії СФЗ: вимога подавати додатково до УА

✓ Запроваджено
Схвалено ЄС (червень 2016)

✓ Запроваджено
Схвалено ЄС (березень 2017)

✓ Запроваджено
Схвалено Підкомітетом з управління СФЗ Комітету Асоціації Україна-ЄС (листопад 2019)

🏢 Послуги та заснування

➤ Режим внутрішнього ринку не передбачається

➤ Режим внутрішнього ринку передбачається для поштових та кур'єрських послуг, телекомунікаційних послуг, фінансових послуг та послуг міжнародного морського транспорту (за умови нормативного наближення)

👤 Рух робітників

➤ Свобода пересування працівників відсутня

- Стаття про недискримінацію для легально працевлаштованих працівників
- Свобода пересування працівників відсутня

📣 Державні закупівлі

Взаємний доступ до ринку передбачається протягом 8 років у 4-ри (Молдова) або 5-ть (Грузія, Україна) етапів за умови наближення до законодавства ЄС щодо державних закупівель

У процесі приєднання до Угоди СОТ про державні закупівлі (УДЗ)

Відбулось приєднання до УДЗ

Конкуренція

- Немає статті про наближення
- Загальні положення про антимонопольне законодавство та злиття

Детальних правил щодо державної допомоги не існує, але є посилання на Угоду СОТ про субсидії та компенсаційні заходи

Існують детальні правила щодо державної допомоги, однак відсутні широкі зобов'язання щодо впровадження системи контролю державної допомоги

➤ Стаття про наближення (ст. 256)

- Договір про функціонування Європейського Союзу підштовхнув до створення правил щодо антимонопольного законодавства та злиття

Детальні правила (створені на основі Договору про функціонування Європейського Союзу) щодо державної допомоги, включаючи зобов'язання запровадити систему контролю державної допомоги, схожу на систему ЄС

Енергетика, пов'язана з торгівлею та енергетичне співробітництво

- Тільки положення про транзит, відносини з Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та ринкові принципи
- Доступ третіх сторін до об'єктів транспорту енергії
- Договір про заснування Енергетичного Співтовариства має перевагу над положеннями УА

- Подібна до української УА, за кількома значними винятками
- Договір про заснування Енергетичного Співтовариства має перевагу над положеннями УА

- Більш амбітна та детальна у тому, що стосується правил торгівлі енергетичними ресурсами
- «Механізм завчасного попередження»
- Оновлений Додаток XXVII передбачає посилення моніторингу наближення в енергетичному секторі
- Енергетичне співтовариство має перевагу над положеннями УА

Право інтелектуальної власності

- Менш детальні правила щодо авторських прав, торгових марок, географічного зазначення (ГЗ), дизайну, патентів та забезпечення виконання
- Немає перехідного періоду для географічного зазначення (ГЗ)

- Детальні правила щодо авторських прав, торгових марок, географічного зазначення (ГЗ), дизайну, патентів та забезпечення виконання
- Перехідний період для географічного зазначення (ГЗ)

Торгівля та сталий розвиток

- Немає статей про наближення
- Більш детальні зобов'язання щодо:
  - багатосторонніх екологічних угод
  - сприяння корпоративній соціальній відповідальності
  - торгівлі лісовою продукцією та співпраці з торговельних аспектів екологічної та трудової політики
  - урядових консультацій
  - біорізноманіття

- (Розмита) стаття про наближення (ст. 290(2))

Транспорт

- Підписано Угоду про спільний авіаційний простір
- Відсутня перспектива режиму внутрішнього ринку для міжнародних морських транспортних послуг
- Немає згадки про доступ до ринку автомобільних, залізничних, внутрішніх водних транспортних послуг

- Підписано Угоду про спільний авіаційний простір
- Перспектива режиму внутрішнього ринку міжнародних морських транспортних послуг
- Можливі майбутні угоди щодо визначення доступу до ринку послуг автомобільного, залізничного та внутрішнього водного транспорту

Зміна УА/ПВЗВТ

Погоджено з ЄС:

- Додаток III-A (TBTs)
Додаток XVI (державні закупівлі)

Буде робитись запит щодо:

- Додатків XV, XXVIII, XX

Погоджено з ЄС (2020):

- Додаток XV (тарифні квоти та граничні обсяги в рамках механізму протидії обходу)

Погоджена з ЄС, спільна оцінка буде представлена у 2022 році

- Додаток I-A (графіки ліквідації тарифів)
Додаток XXI (державні закупівлі)
Додаток XXVII (енергетика)
Додаток I-A (тарифна квота на м'ясо птиці та тарифний режим на окремі частини птиці)
Завершено переговори щодо оновлення Додатків щодо фінансового співробітництва (Додаток XLIV), телекомунікаційних послуг, поштових та кур'єрських послуг та міжнародного морського транспорту (Додаток XVII)
- Здійснено запит на оновлення додатків щодо митних зборів (Додаток XV), щодо навколишнього середовища та клімату (Додатки XXX-XXXI), аудіовізуальної політики (Додаток XXXVII), корпоративного права, корпоративного управління, бухгалтерського обліку та аудиту (Додатки XXXIV та XXXV, XXXVI), та захисту прав споживачів (Додаток XXXIX)

ПЛАТФОРМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Двосторонні платформи громадянського суспільства в рамках УА

З боку ЄС:

- **3 представники** Європейського соціально-економічного комітету (EESC)
- **6 представників** найбільших європейських організацій, що представляють громадянське суспільство

З боку Грузії:

- **3 представники** організацій громадянського суспільства
- **3 представники** профспілок (національний рівень)
- **3 представники** організацій роботодавців
- **9 представників** ОГС (без права голосу)

Вибори:

- **15 членів:** на асамблеї Національної платформи (кожні два роки)
- **3 члени:** обираються комісією, створеною Керівним комітетом Форуму громадянського суспільства (ФГС) Східного партнерства.

Окремих робочих груп не існує, консультується з відповідними робочими групами Національної платформи ФГС Східного партнерства

З боку ЄС:

- **3 представники** Європейського соціально-економічного комітету (EESC)
- **6 представників** найбільших європейських організацій, що представляють громадянське суспільство (станом на листопад 2019 року заповнено 4 посади)

З боку Молдови:

- **3 представники** організацій громадянського суспільства
- **3 представники** профспілок (національний рівень)
- **3 представники** організацій роботодавців (національний рівень)

Вибори:

- **3 члени ОГС:** на Національній конференції Національної платформи Форуму громадянського суспільства (ФГС) Східного партнерства.
- **3 представники профспілок + 3 представники організацій роботодавців:** за відповідним сектором

Окремих робочих груп не існує, консультується з відповідними робочими групами Національної платформи ФГС Східного партнерства

З боку ЄС:

- **9 представників** Європейського соціально-економічного комітету (EESC)
- **До 6 постійних спостерігачів,** які представляють основні європейські організації, що представляють громадянське суспільство (де-факто 7 спостерігачів станом на жовтень 2012 року)

З боку України:

- **3 представники** організацій громадянського суспільства
- **3 представники** профспілок (національний рівень)
- **3 представники** організацій роботодавців (національний рівень) (2 заповнені)
- **6 координаторів** робочих груп (РГ)

Вибори:

- **6 координаторів РГ + 3 представники ОГС:** на асамблеї Національної платформи (кожні 2,5 роки)
- **3 представники профспілок + 3 представники організацій роботодавців:** за відповідною організацією

Робочі групи:

- РГ 1 «Політичний діалог, зовнішня політика та політика безпеки»
- РГ 2 «Свобода, справедливість, права людини»
- РГ 3 «Економічне співробітництво, зона вільної торгівлі, трансграничне співробітництво»
- РГ 4 «Зайнятість, соціальна політика, рівні можливості та здоров'я»
- РГ 5 «Енергетика, транспорт, довкілля та зміна клімату»
- РГ 6 «Наука і технології, інформаційне суспільство, освіта, навчання та молодь, культура і спорт»

👤 понад 280 учасників з неурядових організацій

Національні платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (NP EaP CSF)

Керівний комітет:

- Координатор країни
- 10 координаторів Робочих груп

Керівний комітет:

- Координатор країни
- 5 координаторів Робочих груп

Керівний комітет:

- Координатор країни
- 5 координаторів Робочих груп

5 робочих груп:

- РГ 1 «Демократія, права людини, належне управління та стабільність»
- РГ 2 «Економічна інтеграція і узгодження з політикою ЄС»
- РГ 3 «Довкілля, зміни клімату та енергетична безпека»
- РГ 4 «Контакти між людьми»
- РГ 5 «Соціально-трудова політика та соціальний діалог»

👤 196 членів (включно з асоційованими членами)

👤 100 членів

👤 147 членів

ДЕРЖАВНИЙ МЕХАНІЗМ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ УА

Стратегічна координація

Комісія з питань європейської інтеграції

під головуванням ПМ

- Заступником голови є міністр закордонних справ
- Міністри
- Складається з робочих груп
- **Міжвідомча підкомісія** з ПВЗВТ (очолюється заступником Міністра економіки та сталого розвитку)

Урядова комісія з питань європейської інтеграції

під головуванням ПМ

- Міністри
- Незалежні регулятори (голова Національного банку)

Спільна парламентсько-урядова платформа з питань європейської інтеграції

під співголовуванням Голови Верховної Ради та ВПМ

Урядовий комітет з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва та регіональної політики

Головна координуюча установа / посада

Міністерство закордонних справ

- 👤 Генеральний директорат з європейської інтеграції
27 посадових осіб

Міністерство закордонних справ та європейської інтеграції

Державний секретар
Директорат з європейської інтеграції

- 👤 (19 посадових осіб)

Віцепрем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції

Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції при Секретаріаті Кабінету Міністрів.

Інша інституційна підтримка

Міністерства:

- Підрозділ ЄС
- Посадовець, відповідальний за питання європейської інтеграції у відділі закордонних справ

- **Департамент аналізу, моніторингу та оцінки політик:** неінституціоналізована мережа координаційних центрів МЗСЕІ з планування, моніторингу та звітності Національного плану дій з імплементації Угоди про асоціацію

- **Центр гармонізації законодавства** при Державній канцелярії

Міністерства:

- Заступники міністрів з питань євроінтеграції
- Директорати стратегічного планування та європейської інтеграції в міністерствах

Перевірка відповідності законопроектів, пов'язаних із Угодою про асоціацію

Виконано за допомогою таблиці відповідності

Виконано галузевими міністерствами, перевірено Міністерством юстиції

Виконано за допомогою таблиці відповідності

Виконано галузевими міністерствами, перевірено Центром гармонізації законодавства при Державній канцелярії

Виконано за допомогою таблиці відповідності

Виконано галузевими міністерствами, перевірено Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції

РОЛЬ ПАРЛАМЕНТІВ

Вищий координаційний орган

N/A

Рада з питань європейської інтеграції:

- Спікер Парламенту
- Голови усіх постійних комітетів
- Голова парламентського комітету з питань асоціації Республіка Молдова – Європейський Парламент
- Президент ЄВРОНЕСТУ
- Парламентський апарат

Спільна парламентсько-урядова платформа європейської інтеграції

під співголовуванням Голови Верховної Ради та Віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції

Відповідальний комітет

- Комітет з питань європейської інтеграції
- Комітет галузевої економіки та економічної політики
- 👁️ *Курює питання, пов'язані з ПВЗВТ*

- Комітет з питань зовнішньої політики та європейської інтеграції
- Постійний парламентський юридичний комітет:
  - 👁️ *Перевіряє сумісність законопроектів із законодавством ЄС*
  - 🗣️ *Організовує слухання щодо виконання Угоди про асоціацію/ Угоди про Поглиблену та всеохопну зону вільної торгівлі*

- Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

Законодавчі дорожні карти щодо УА

План дій парламенту Грузії на 2020-2021 роки щодо імплементації Угоди про асоціацію між ЄС та Грузією

Законодавча програма Парламенту на 2017 рік щодо виконання Угоди про асоціацію
Після ухвалення урядом нового Національного плану дій з виконання Угоди про асоціацію має бути розроблена оновлена Законодавча програма

У вересні 2021 року Комісія з питань координації виконання Угоди про асоціацію затвердила план-графік з 52 проєктів-актів у сфері європейської інтеграції.

Вимоги до законопроектів, пов'язаних з УА

Повинні доповнюватись таблицями відповідності законодавству ЄС

Повинні доповнюватись таблицями відповідності законодавству ЄС

Не повинні доповнюватись таблицями відповідності законодавству ЄС, але потрібен висновок Урядового офісу, а також висновок спеціалізованого парламентського комітету

Більшість законів, що стосуються УА

Подаються урядом

Подаються урядом

Подаються депутатами

КОМІТЕТИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Кількість депутатів

Комітет з питань європейської інтеграції

13 з 149

Партія на чолі комітету
«Грузинська мрія»

Комітет з питань зовнішньої політики та європейської інтеграції⁵

9 з 101

Партія на чолі комітету
Партія
«Дія і солідарність»

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

9 з 422

Партія на чолі комітету
«Європейська солідарність»

Бере участь у всіх читаннях

Висновок комітету не є обов'язковим

Мінімальна роль у законотворчому процесі

Висновок комітету не є обов'язковим

Тільки перше читання

Висновок комітету не є обов'язковим

Штатні працівники

11

7

9

Участь у законотворчому процесі

Вплив у парламенті

СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНИ ДІЙ

➤ Національний план дій з імплементації Угоди про асоціацію на 2021 рік

➤ Національний план дій щодо впровадження ПВЗВТ на 2021 рік⁶

➤ Комунікаційна стратегія щодо членства Грузії в ЄС та НАТО на 2021-2025 роки

➤ Дорожня карта інтеграції Грузії до Європейського Союзу (2019)⁷

➤ Національний план дій з імплементації Угоди про асоціацію на 2017-2019 роки⁸, продовжено до 2021 року.

➤ План заходів з виконання Угоди про асоціацію на 2017-2024 роки (змінений у 2019 році)

➤ План дій Уряду на 2019-2024 роки (містить розділ 17 «Європейська та євроатлантична інтеграція»)¹⁰

➤ Стратегія комунікації державної політики інтеграції України до Європейського Союзу на 2022-2025 роки (очікує на затвердження)

⁵ У Молдові цей комітет називається Комітет з питань зовнішньої політики та європейської інтеграції.

⁶ <https://bit.ly/2Z0Kso9>

⁷ <https://bit.ly/2CzGC6T>

⁸ <https://bit.ly/2rtTxeq>

⁹ <https://bit.ly/2qFiZqF>

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ ТА СПІВПРАЦЯ В РАМКАХ СПІЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

Вирішення конфліктів

- Спеціальний представник ЄС з Південного Кавказу та з питань кризи в Грузії
- Женевські міжнародні дискусії, співголовами яких є ЄС (разом з ООН та ОБСЄ)

- ЄС є спостерігачем у переговорах у форматі «5+2» щодо врегулювання Придністровського конфлікту

- Франція та Німеччина беруть участь у **Нормандському форматі**
- ЄС робить внесок у **Спеціальну моніторингову місію ОБСЄ**

Санкції ЄС проти Росії

Ні

Непідконтрольні території

ПВЗВТ не поширюється

Ні

Застосовується ПВЗВТ

Так

(з 2014 року)

ПВЗВТ не поширюється

Співпраця в рамках Спільної політики безпеки та оборони

Моніторингова місія ЄС у Грузії (EUMM)

207 спостерігачів

Консультативна місія Європейського Союзу в Україні (КМЕС) з реформування сектору цивільної безпеки України

100-200 співробітників

Місія Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні (EUBAM)

100-200 співробітників

(включаючи польових офіцерів та національний персонал), не керується структурами Спільної політики безпеки та оборони

Внесок в операції та місії ЄС

Військова операція ЄС у Центральноафриканській Республіці (EUFOR RCA)

Тренувальна місія ЄС в Малі

Тренувальна місія ЄС в Малі

Військово-консультативна місія ЄС у Центральноафриканській Республіці

Полицейська Місія ЄС в Боснії і Герцеговині (2003-2012)

Полицейська місія Європейського Союзу в колишній югославській Республіці Македонія (EUPOL 'Proxima') (2003-2005)

Військово-морські сили Європейського Союзу в регіоні Сомалі – операція «Аталанта» (2014)

Бойова тактична група Європейського Союзу HELBROC

Участь у бойових групах ЄС

Ні

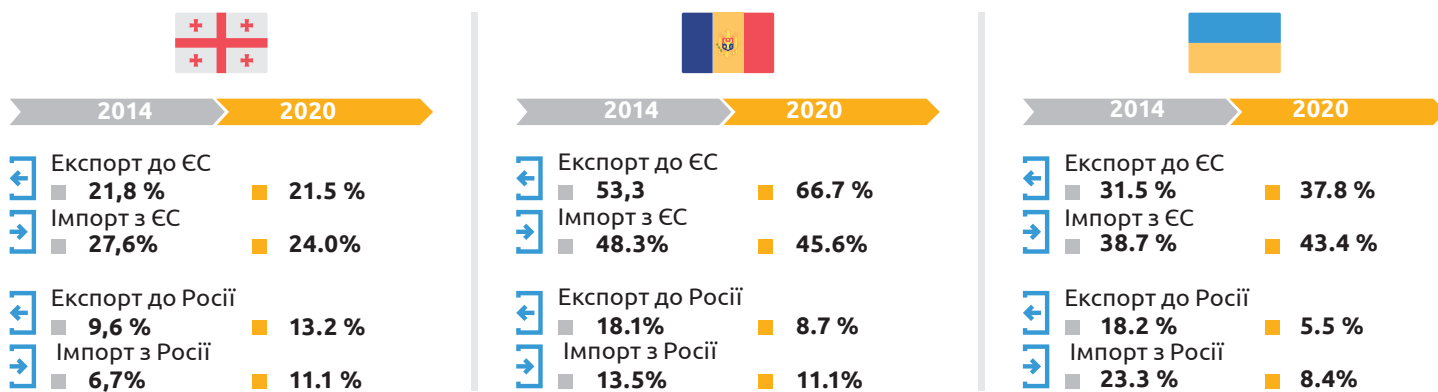
Ні

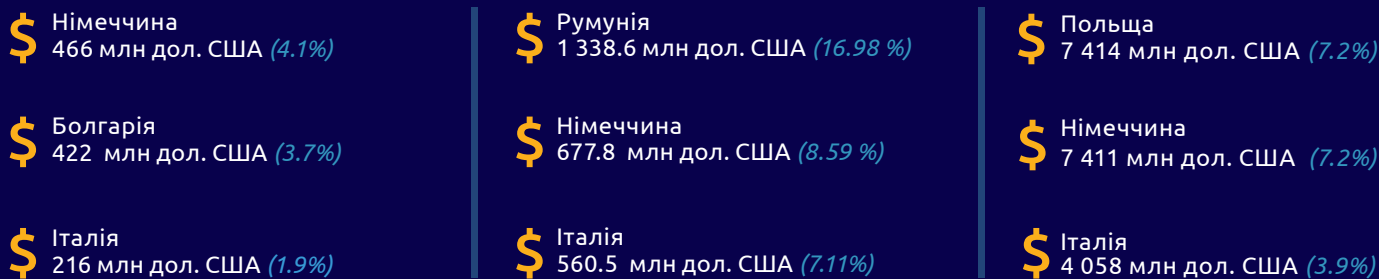
Так

ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ З ЄС ТА КРАЇНАМИ ТРІЙКИ

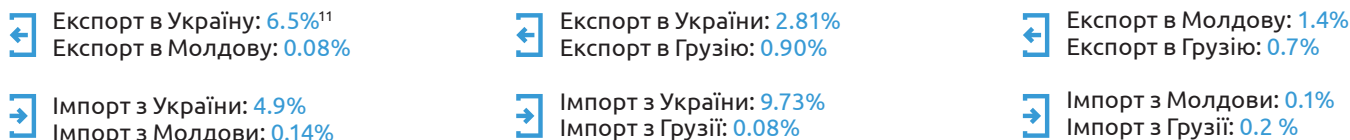
Зміни у структурі торгівлі (ЄС/Росія)

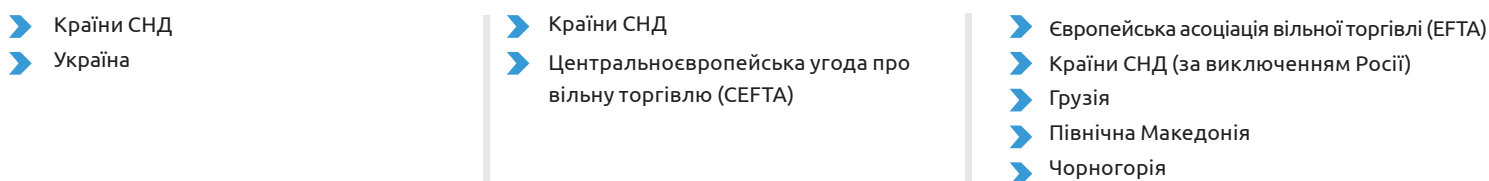
ТОП-3 партнери з ЄС у сфері торгівлі товарами (за оборотом, 2020 рік)

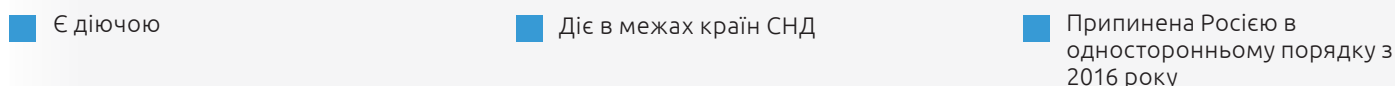
Торгівля товарами між 3-ма асоційованими країнами у 2020 році
(% від загального обсягу експорту/імпорту)

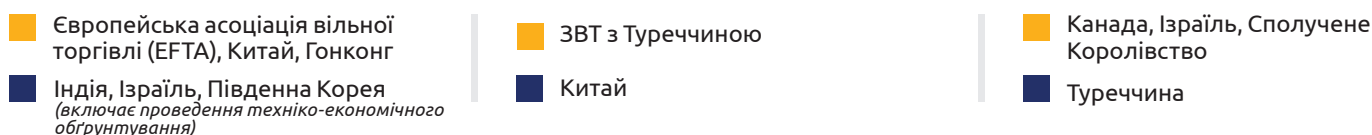
ЗВТ з третіми країнами

ЗВТ з Росією

Угоди про ЗВТ, укладені після УА/ПВЗВТ

¹¹ <https://bit.ly/3j4HZAO>

РЕЗЮМЕ ТА РЕЙТИНГИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ

Рейтинги виконання Грузією основних положень Угоди про асоціацію та ПВЗВТ¹¹

Грузія

Молдова

Україна

Політичні принципи, верховенство права

Категорія	Грузія	Молдова	Україна
➤ Виборча демократія	1 Дисфункціональна демократія, однопартійний парламент	2 Покращується після років нестабільності та олігархічної влади	2.5 Нещодавні вибори проведені належним чином: президентські, парламентські, місцеві ¹²
➤ Права людини	2 Поважаються, однак мають місце затримання лідерів опозиції	2 Певна дискримінація меншин; проблеми в Придністров'ї	2 Дуже погана ситуація на Донбасі та в Криму; в інших випадках покращується
➤ Верховенство права	2 Ефективне правосуддя, зіпсоване політичним втручанням	1.5 Політично корумпована судова система, необхідна реформа	1.5 Судова реформа вкрай потрібна, не просувається послідовно
➤ Боротьба з корупцією	2.5 Ефективно знищено корупцію, за винятком топ-рівня	1 Наразі погані результати, але це пріоритет для нового президента	1 Незначне покращення, непослідовна позиція керівництва

ПВЗВТ

Категорія	Грузія	Молдова	Україна
➤ Доступ до ринку	3 Повністю відкритий для товарів і послуг	2 Промислова продукція без тарифів; агропродовольчі тарифні квоти залишаються	2 Зміщення структури торгівлі з Росії до ЄС та Китаю
➤ Митна служба	3 Швидка, ефективна та декорумпована	2 Прогресуюча, але все ще застаріла інфраструктура та корупція	2 Тривалий опір реформі; наразі робляться певні успіхи
➤ Технічні стандарти продукції	2 Прогрес у стандартах та інституційній інфраструктурі	2.5 Комплексне впровадження стандартів ЄС	2 Гарний прогрес у реалізації стратегії
➤ Безпека харчових продуктів (СФЗ)	2 Стратегія прийнята до завершення у 2027 році	1.5 Комплексна стратегія СФЗ, але є інституційні недоліки	2 Стратегія прийнята; прогрес у виконанні
➤ Послуги	3 Надзвичайно ліберальний режим	2 Ліберальний режим імпорту та права заснування	2.5 Україна більш ліберальна, ніж ЄС щодо заснування
➤ Державні закупівлі	3 Ефективна система з позитивними оцінками	2 Значний прогрес у модернізації системи по лінії ЄС	2.5 Визнана система електронних закупівель; ризики зворотності
➤ Право інтелектуальної власності	2.5 Здебільшого відповідає найкращим міжнародним практикам	1.5 Правова база здебільшого існує, але її виконання все ще слабе	1.5 Обмежений прогрес у захисті та забезпеченні прав інтелектуальної власності
➤ Політика конкуренції	2 Здебільшого відповідає політиці ЄС	1.5 Рада з конкуренції потребує посилення правозастосовних спроможностей	2 Закони в порядку, але повноваження державних органів під загрозою
➤ Статистика	2 Постійний прогрес у наблизненні до стандартів ЄС	2 Поступове впровадження практики ЄС	2 Значний прогрес у впровадженні методологій ЄС

¹¹ Примітка: рейтинги відповідають методології, яку Європейська Комісія використовує у своїй щорічній оцінці балканських держав, де 3 – це хороша оцінка готовності відповідно до стандартів ЄС, 2 – помірний підготовка, а 1 – певна підготовка. Джерело для рейтингів: Емерсон та інші (2021), цитується у дослідженні.

¹² Звертаємо увагу, що ці рейтинги були складені в лютому 2021 року, коли політична криза в Грузії була в розпалі, і вони не були переглянуті у світлі вирішення кризи у травні

Рейтинги виконання Грузією основних положень Угоди про асоціацію та ПЗВТ

Грузія

Молдова

Україна

Економічна співпраця

➤ Макроекономічна політика	2	Загалом правильна політика, хоча все ще вразлива до зовнішніх потрясінь	1.5	Вразлива до потрясінь, залежність від кредитів МВФ/ЄС	1.5	Покращилась, але досі вразлива; залежність від допомоги МВФ/ЄС
➤ Фінансові послуги	2.5	Здоровий банківський сектор, наближення до законодавства ЄС прогресує	2	Нависає тінь банківського шахрайства 2014 року, кошти не повернуто	2	Продовжує всебічне узгодження із законодавством ЄС
➤ Транспорт	2.5	Важлива регіональна роль, прогресує наближення до законодавства ЄС	1.5	Цивільна авіація прогресує; проблема автомобільних перевезень з ЄС	1	Автомобільний транспорт потребує заходів з боку України (і ЄС)
➤ Енергетика	1	Невиконані деякі важливі зобов'язання щодо анбандлінгу	2	Газові та електричні зв'язки з Румунією прогресують	2	Основні проблеми вирішуються; приєднання до Green Deal
➤ Навколишнє середовище	2	Поступове наближення до законодавства ЄС з тривалими перехідними періодами	1.5	Важкі зобов'язання, несприятливий вплив зміни клімату	2	Застосовуються комплексні, затратні, довгострокові дії
➤ Цифровізація та кібербезпека	3	Розширені цифрові регуляторні та кібербезпекові режими	2	Сектор швидко розвивається, електронне урядування прогресує; слабка кібербезпека	2.5	Динамічний цифровий сектор та сектор кібербезпеки
➤ Захист прав споживачів	1.5	Поступовий розвиток, раніше занедбаний сектор	1	Правами споживачів часто нехтують	1.5	Прогрес у безпеці продукції, але набагато видатніший
➤ Корпоративне право	2	Наближення до директив ЄС триває	1.5	Реформи тривають, із затримками	1.5	Законодавчі дії, але невпевнене виконання
➤ Працевлаштування та Соціальна політика	2	Прогрес у стандартах безпеки, але проблеми все ще є (видобуток корисних копалин)	2	Наближення до законодавства ЄС в основному виконано, вплив COVID дуже серйозний	2	Конвенції Міжнародної організації праці враховані, але новий Трудовий кодекс не працює
➤ Візовий режим, рух людей	1.5	Позитивна динаміка безвізу з ЄС, але забагато фальшивих прохань про надання притулку	1.5	Безвізовий режим активно використовується; збільшення кількості фальшивих прохань про надання притулку	2.5	Масовий безвізовий режим; тимчасове закриття через Covid-19
➤ Освіта та культура	2	Тривають реформи, слабкі стандарти середньої школи	2.5	Шкільні стандарти сприятливі, але необхідно перезавантажити освіту	2.5	Високі освітні стандарти, які можна порівняти зі стандартами країн-сусідів з ЄС
➤ Гендерна рівність	2	Певний прогрес у гендерних питаннях, проблема в різниці в оплаті праці	2.5	Позитивні показники, на посаді прем'єр-міністра – жінка	2.5	Можна порівняти із сусідами з ЄС
➤ Громадянське суспільство	2.5	Неурядові організації ефективно притягують уряд до відповідальності	2.5	Активне у притягненні уряду до відповідальності	3	Компетентні, рішучі прихильники реформ

МЕТОДОЛОГІЯ

Для оцінки виконання всіх основних розділів Угоди про асоціацію та ПВЗВТ використовується специфічна методологія. Окрім підсумкових коментарів до кожного розділу, таблиця містить числові оцінки в діапазоні від 1 до 3. Це відповідає практиці Європейської Комісії в її оцінці того, наскільки успішно балканські держави виконують зобов'язання в рамках тих самих розділів¹⁴ у контексті їхніх заявок на вступ до ЄС. Оцінка 3 означає гарне виконання, а 2 означає помірний ступінь впровадження або обґрунтований стан незавершеної роботи, коли все ще є часові затримки у впровадженні. 1 означає лише «деякий» прогрес, а 0 означає відсутність прогресу.

Більш детальна інформація у таких публікаціях:

Україна

Емерсон та інші (2021) Поглиблення відносин між ЄС та Україною: перегляд та оновлення на тлі Covid-19. Видання третє.

Джерело: <https://3dcftas.eu/ua/publications/deepening-eu-ukrainian-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

Молдова

Емерсон та інші (2021) Поглиблення відносин між ЄС та Молдовою: перегляд та оновлення на тлі Covid-19. Видання третє.

Джерело: <https://3dcftas.eu/publications/deepening-eu-moldovan-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

Грузія

Емерсон та інші (2021) Поглиблення відносин між ЄС та Грузією: перегляд та оновлення на тлі Covid-19. Видання третє.

Джерело: <https://3dcftas.eu/publications/deepening-eu-georgian-relations-updating-and-upgrading-in-the-shadow-of-covid-19-third-edition>

¹⁴ М. Емерсон, С. Блокманс, Д. Ченуше, Т. Ковзірідзе та В. Мовчан, «Порівняння Балкан та Східної Європи: створення нового імпульсу для європейської інтеграції Балкан та східноєвропейських асоційованих держав», СЕПС, лютий 2021 р.

